Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101748

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Станіченко Оксана Федорівна

2. Oksana F. Stanichenk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000 -0002-4816-671

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 012

Назва наукової спеціальності: Дошкільна освіта

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Дошкільна освіта

Дата захисту: 30-01-2024

Спеціальність за освітою: педагогіка вищої школи

Місце роботи здобувача: Обласний коледж "Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С.Макаренка" Полтавської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02125496

Місцезнаходження: вул. Валентини Федько, буд. 33, Кременчук, Кременчуцький р-н., 39623, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): СТАНІЧЕНКО Оксана Федорівна ID 3613

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.23.05, 14.23.09

Тема дисертації:

1. Виховання чуйності у дітей дошкільного віку

2. Preschool children's sensitivity formation

Реферат/анотація:

1. Актуальність дослідження. Виховання чуйності у дітей, що допомагає тонко відчувати емоційний і душевний стан іншого, стимулює до співчуття і дієвої допомоги довколишнім, в умовах значного зниження духовного рівня суспільства стає пріоритетним напрямом дошкільної освіти. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що в роботі: уперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови виховання чуйності (оновлення змісту, форм, методів і засобів освітньої діяльності з дітьми старшого дошкільного віку; збагачення морального досвіду в дітей; активізація взаємодії педагогів та сімей вихованців у формуванні чуйності у старших дошкільників), визначено критерії, показники та рівні її сформованості у дошкільників; розроблено комплекс засобів виховання, який забезпечуватиме виховання чуйності у дітей; уточнено дефініції «чуйність», «виховання чуйності у дітей дошкільного віку»;

подальшого розвитку набули ретроспективні ідеї проблеми морального виховання дітей; підходи до оновлення змісту, форм організації, методів і засобів виховання чуйності у дошкільників. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що науково обґрунтовані педагогічні умови виховання чуйності у старших дошкільників пройшли експериментальну перевірку й можуть бути реалізовані у закладах дошкільної освіти. Створений і апробований науково педагогічний супровід цього процесу. У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження; відбито зв'язок роботи з науковими темами дослідницької роботи; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу, методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, наведено відомості про особистий внесок здобувача, апробацію й упровадження основних положень і результатів дослідження. У першому розділі здійснено ретроспективний аналіз теорії морального виховання дошкільників, визначено ступінь розробленості досліджуваної проблеми. Окреслено термінологічне поле означеної проблеми. Надано авторські трактування дефініцій «чуйність» і «виховання чуйності у дітей дошкільного віку». Проаналізовано нормативні документи, що регламентують зміст морального дошкільників. У другому розділі обґрунтовано педагогічні умови виховання чуйності у дошкільників: 1) оновлення змісту, форм, методів, засобів освітньої діяльності з дітьми старшого дошкільного віку; 2) активізація взаємодії педагогів та сімей вихованців у формуванні чуйності в дітей; 3) збагачення морального досвіду у старших дошкільників. У третьому розділі розкрито специфіку педагогічного експерименту з перевірки ефективності обґрунтованих педагогічних умов виховання чуйності у дітей. Визначено критерії (когнітивно-знаннєвий, емоційно-мотиваційний, діяльнісно-поведінковий), показники та рівні сформованості означеної якості. Практична апробація педагогічних умов здійснювалася під час формувального педагогічного експерименту в ЗДО на засадах поетапного їх впровадження. Реалізуючи першу педагогічну умову було розроблено календарно-тематичне планування роботи з дошкільниками з виховання чуйності, відповідно до якого здійснювався освітній процес у ЗДО. Втілення другої педагогічної умови здійснювалось шляхом створення сприятливих умов для налагодження співробітництва між вихователями та батьками, залучення батьківського колективу в освітній процес ЗДО. Для реалізації третьої педагогічної умови було залучено дошкільників до дидактичних і сюжетно-рольових ігор, до екологічних, доброчинних і соціально-педагогічних акцій. Порівняльна динаміка вихованості у дошкільників чуйності засвідчила позитивні зміни в дітей ЕГ, на відміну від контрольної. Найбільші зміни в ЕГ виявилися в показниках діяльнісно-поведінкового критерію: збільшилась кількість дітей з високим (+26,72%) та середнім рівнем (+9,49), зменшилась кількість дітей з низьким рівнем (-36,21). Не менш визначними у ЕГ виявилися зміни, за когнітивно-знаннєвим критерієм: збільшилася кількість дітей з високим рівнем (+26,73%), знизилася – з середнім (-13,8%) і низьким рівнем (-12,93%). За емоційно-мотиваційним критерієм маємо наступну динаміку: збільшилась кількість дітей з високим (+18,12%) рівнем, відповідно, зменшилась – з низьким рівнем (-8,11%). Реалізація педагогічних умов виховання чуйності у дітей старшого дошкільного віку привела до суттєвих статистично значущих змін за кожним показником, отримано позитивну динаміку за кожним компонентом. Ключові слова: моральне виховання, виховання чуйності, заклад дошкільної освіти, дошкільне виховання, сім'я, педагогічна взаємодія, співпраця, соціально-педагогічне партнерство, діти дошкільного віку, дидакт

2. The scientific work is dedicated to the specifics of older preschool children's sensitivity formation study. Research relevance. Children's sensitivity formation, which helps to feel people's emotional and mental state greatly, stimulates compassion and efficient help to others, in conditions of a significant decrease in the spiritual level of society, becomes a priority direction of preschool education. The scientific novelty of the obtained research results is the following: for the first time, the pedagogical conditions for older preschool children's sensitivity formation have been theoretically substantiated and experimentally verified (updating the content, forms, methods, and means of educational activities with older preschool children; enriching older preschool children's moral experience; activating the interaction of kindergarten teachers and families in the course of older preschoolers' sensitivity formation), criteria (cognitive, motivational, behavioral), indicators (knowledgeable-cognitive, emotional-motivational, activity-behavioral) and levels (high, medium, low) of its formation in older preschoolers have been determined; a complex of educational tools has been developed. It will ensure older

preschool children's sensitivity formation; the definitions of "sensitivity," and "preschool children's sensitivity formation" have been clarified; the essence of the categories "morality," and "moral education" has been specified; retrospective ideas on the issue of preschool children's moral education, approaches to updating the content, forms of organization, methods, and means of preschoolers' sensitivity formation have gained further development. The practical significance of the obtained results is that the scientifically based pedagogical conditions for older preschool children's sensitivity formation have passed experimental verification and can be implemented in preschool education institutions. Scientific and pedagogical support for this process has been created. The introduction substantiates the research relevance; the connection of the survey with topics of research work is reflected; the goal, objectives, object, subject, hypothesis, and research methods are defined; the scientific novelty, theoretical and practical significance of the obtained results are revealed; the justification of the author's personal contribution is presented; information is provided regarding the approbation and implementation of the main provisions and research results. In the first chapter, a retrospective analysis of the research issue is carried out. The study terminological field is outlined. The author's interpretations of the definitions of "sensitivity" and "preschool children's sensitivity formation" are provided. Regulatory documents regulating the moral content of preschoolers' education are analyzed. In the second chapter, the pedagogical conditions for older preschool children's sensitivity formation are substantiated. They are the following: 1) updating the content, forms, methods, and means of educational activities with older preschool children; 2) activation of interaction between kindergarten teachers and families in the course of older preschoolers' sensitivity formation; 3) enrichment of older preschool children's moral experience. In the third chapter, the specifics of the pedagogical experiment to check the effectiveness of justified pedagogical conditions for children's sensitivity education are disclosed. The criteria (knowledgeable-cognitive, emotional-motivational, and activity-behavioral), indicators, and levels of sensitivity formation are determined. Practical testing of pedagogical conditions was carried out during the formative pedagogical experiment in the preschool education institutions based on their phased implementation. Implementing the first pedagogical condition, a calendar-thematic plan of work with preschoolers on sensitivity formation was developed. The educational process of PEI was carried out according to this plan. The implementation of the second pedagogical condition was carried out by creating favorable conditions for the establishment of cooperation between kindergarten teachers and parents and the involvement of the parent team in the educational process of PEI. To implement the third pedagogical condition, preschoolers were involved in didactic and story role-playing games and environmental, charitable, and socio-pedagogical actions. The comparative dynamics of preschoolers' sensitivity formation showed positive changes in EG children, in contrast to the control group. The greatest changes in the activity-behavioral criterion indicators were found in EG. The number of children with a high (+26

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Станіченко О. Взаємодія закладів дошкільної освіти з родинами у вихованні чуйності. Педагогічні науки. 2019. № 74. С. 28–32.
- 2. Станіченко О. Трудова діяльність як засіб виховання чуйності у дітей дошкільного віку. Витоки педагогічної майстерності. 2020. № 26. С. 195–198.

- 3. Гнізділова О., Станіченко О. Еколого-моральні проєкти як засіб виховання чуйності у дошкільників. Молодь і ринок. 2021. № 2(188). С. 11–15.
- 4. Гнізділова О. А., Станіченко О.Ф., Вашак О.О. Діагностика рівнів вихованості чуйності у дітей старшого дошкільного віку. Витоки педагогічної майстерності: журнал / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Полтава, 2023. Випуск 31.(Серія «Педагогічні науки»). С. 30-35.
- 5. Stanichenko O., Hnizdilova O., Palekha O., Oleksenko R. The study of older preschool children's sensitivity formation state. Linguistics and Culture Review. 2021. № 5(S4). С. 559–572.
- Станіченко О. Аналіз нормативно-правових документів з проблеми виховання чуйності у дошкільників. Дитинство XXI століття: інноваційна освіта: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Кременчук, 2018. С. 40.
- Станіченко О. Програмно-методичне забезпечення виховання чуйності у дітей дошкільного віку. Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі : зб. наук. праць / (за заг. ред. О. А. Гнізділової, відпов. ред. Н. В. Ковалевська). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. Вип. 2. С.157-162.
- Станіченко О. Інноваційний підхід до виховання чуйності у дошкільників за допомогою «ляльки-персони». Дитинство XXI століття: інноваційна освіта: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. / ред. Т.В. Кулікова. Кременчук, 2019. С. 53-56.
- Станіченко О. Специфіка виховання чуйності у дітей дошкільного віку. Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі : зб. наук. праць / (за заг. ред. О. А. Гнізділової, відпов. ред. Н. В. Ковалевська). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. Вип. 3. С.191-196.
- Станіченко О. Виховні ситуації з лялькою-персоною як засіб формування чуйності у дошкільників. Scientific Research in XXI Century Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference. Ottawa, Canada, 2019. С. 150-154.
- Станіченко О. Підготовка майбутніх вихователів ЗДО до формування чуйності у дітей. Дитинство XXI століття: інноваційна освіта: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Кременчук, 2020. С. 122.
- Станіченко О. Доброчинні акції як засіб виховання чуйності у старших дошкільників. European scientific congress. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Мадрид, Іспанія, 2023. С. 102-105.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: розробка елементів концепції морального виховання дітей дошкільного віку

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U00322

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гнізділова Олена Анатоліївна

2. Elena A. Gnizdilova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7706-2427

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Монке Олена Станіславівна

2. Olena S. Monke

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5091-8301

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, буд. 26, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зданевич Лариса Володимирівна

2. Larysa V. Zdanevych

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8387-2143

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Код за ЄДРПОУ: 02138872

Місцезнаходження: вул. Проскурівського підпілля, буд. 139, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Леся Миколаївна

2. Lesya M. Petrenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7602-8005

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зімакова Лілія Василівна

2. Liliya V. Zimakova

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8066-5181

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Сулаєва Наталія Вікторівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Сулаєва Наталія Вікторівна

Відповідальний за підготовку облікових документів — Лобач Катерина Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна